

**KENG KO'LAMLI SPORT TADBIRLARINI TASHKIL ETISH VA
BOSHQARUV TIZIMINI O'ZLASHTIRISH BO'YICHA METODIK
TAVSIYALAR**

*O'zDJSU
p.f.b.f.d (PhD), dotsent N.A.Xudayberdiyeva
Magistrant E.Turdimamatov*

Annotatsiya. Keng ko'lamli sport tadbirlarini tashkil etish rejalashtirish, resurslarni boshqarish, logistika va manfaatdor tomonlarni muvofiqlashtirishni birlashtirgan ko'p qirrali yondashuvni talab qiladi. Bunday tadbirlarni samarali boshqarish ularning muvaffaqiyatini ta'minlash uchun juda muhimdir. Ushbu maqolada menejment tizimlarini o'zlashtirishga qaratilgan keng ko'lamli sport tadbirlarini tashkil etish bo'yicha uslubiy tavsiyalar keltirilgan. U tadbirlarni rejalashtirishning tarkibiy qismlarini o'rganadi, muammolarni aniqlaydi va dastlabki kontseptsiyalashdan voqeа-hodisalarни tahlil qilishgacha muvaffaqiyatli bajarish strategiyasini muhokama qiladi. Maqolada operatsiyalarni soddalashtirish va tadbirning barcha jihatlari muammosiz ishlashini ta'minlashda boshqaruv tizimlarining ro`li ta'kidlangan.

Kalit so'zlar: Keng ko'lamli sport tadbirlari, tadbirlarni boshqarish, logistika, resurslarni rejalashtirish, manfaatdor tomonlarni muvofiqlashtirish, boshqaruv tizimlari, tashkiliy strategiya, tadbirlarning muvaffaqiyati.

Keng ko'lamli sport tadbirlarini tashkil etish-bu har xil maqsad va ustuvorliklarga ega bo'lgan ko'plab manfaatdor tomonlarni o'z ichiga olgan murakkab jarayon. Olimpiada yoki mintaqaviy turnir kabi xalqaro musobaqa bo'ladimi, ushbu tadbirlarni rejalashtirish va amalga oshirish puxta muvofiqlashtirish, strategik rejalashtirish va resurslarni samarali boshqarishni talab qiladi. Boshqaruv tizimi barcha vazifalarning samarali bajarilishini, barcha resurslarning to'g'ri taqsimlanishini va barcha manfaatdor tomonlarning qoniqishini ta'minlashda hal qiluvchi rol o'ynaydi.

Ushbu tadbirlarning ko'lami ko'pincha ularni katta auditoriya, shu jumladan ishtirokchilar, ommaviy axborot vositalari, homiyalar va keng jamoatchilik tomonidan tekshirilishini anglatadi. Shunday qilib, har qanday noto'g'ri boshqaruv sezilarli oqibatlarga olib kelishi mumkin. Bunday tadbirlarni tashkil qilishda foydalaniladigan boshqaruv tizimini o'zlashtirish xavflarni kamaytirish va tadbirning umumiyligi muvaffaqiyatini oshirish uchun juda muhimdir.

Ushbu maqolada keng ko'lamli sport tadbirlarini muvaffaqiyatli tashkil etish uchun zarur bo'lgan metodologiyalar haqida umumiyligi ma'lumot berilgan bo'lib, unda mustahkam boshqaruv tizimini joriy etishga alohida e'tibor qaratilgan.

Keng ko'lamli sport tadbirlarini tashkil etish ularning muvaffaqiyatini ta'minlash uchun puxta rejalashtirish va samarali boshqaruvni talab qiladi. Quyida bunday tadbirlarni tashkil etish va boshqaruv tizimini o'zlashtirish bo'yicha uslubiy tavsiyalar keltirilgan:

Strategik rejalashtirish va maqsadlarni belgilash

- Aniq maqsadlarni aniqlang: sportni rivojlantirish, xalqaro hamkorlikni rivojlantirish yoki mahalliy iqtisodiyot va turizmni rivojlantirish kabi tadbirning maqsadini belgilang.

- Aniq maqsadlar qo'ying: maqsadlar aniq, o'lchanadigan, erishish mumkin, tegishli va vaqt bilan bog'liq (aqli) bo'lishini ta'minlash.

- Uzoq muddatli ko'rish: tadbirning jamiyat, infratuzilma va sport rivojiga uzoq muddatli ta'sirini ko'rib chiqing.

Tashkiliy Tuzilma

- Tashkiliy qo'mita tuzing: qo'mita tarkibiga hukumat amaldorlari, homiyalar, mahalliy hokimiyat organlari va sport tashkilotlari kabi asosiy manfaatdor tomonlar kirishi kerak.

- Rol va mas'uliyatni aniqlang: barcha jamoa a'zolarining vazifalarini aniq belgilab, mas'uliyat va hisobdorlikda bir-biriga mos kelmasligini ta'minlash.

- Vazifa delegatsiyasi: logistika, operatsiyalar, marketing, moliya va sportchi xizmatlari uchun kichik qo'mitalarni tayinlang.

Xatarlarni Boshqarish

- Potentsial xavflarni aniqlang: moliyaviy beqarorlik, ob-havoning buzilishi, xavfsizlik muammolari va sog'liqni saqlash muammolari kabi yuzaga kelishi mumkin bo'lgan xavflarni baholang.

- Favqulodda vaziyatlar rejalarini tuzing: uskunaning ishdan chiqishi, jarohatlar yoki siyosiy tartibsizliklar kabi eng yomon stsenariylar uchun batafsil zaxira strategiyasini ishlab chiqing.

- Salomatlik va xavfsizlik protokollari: mahalliy sog'liqni saqlash qoidalariga rioya qilishni ta'minlash, tibbiyot xodimlari va jihozlar bilan ta'minlash, sportchilar, xodimlar va tomoshabinlar xavfsizligini birinchi o'ringa qo'yish.

Byudjetlashtirish va moliyaviy Menejment

- Batafsil byudjetni ishlab chiqish: byudjetni joyni tayyorlash, marketing, transport, turar joy, xavfsizlik va ovqatlanish kabi toifalarga ajrating.

- Homiylik va sheriklik izlash: moliyalashtirish va natura badallarini ta'minlash uchun potentsial homiyalar bilan hamkorlik qiling va aniq taxminlar uchun shartnomalar tuzing.

- Pul oqimini kuzatish: xarajatlarni muntazam ravishda kuzatib borish va boshqarish, xarajatlar belgilangan byudjet chegaralarida qolishini ta'minlash.

Joyni tanlash va infratuzilma

- Mos joylarni tanlang: tadbir ehtiyojlarini qondiradigan joylarni, shu jumladan mavjudlik, imkoniyatlar, xavfsizlik va turar joylarga yaqinlikni tanlang.

- Infratuzilmani yangilash: transport tarmoqlari, aloqa tizimlari va jamoat sharoitlari ishtirokchilar va tomoshabinlar oqimini ta'minlash uchun tayyor bo'lishini ta'minlash.

- Barqarorlik: atrof-muhitga ta'sirini ko'rib chiqing va iloji boricha yashil amaliyotni amalga oshiring (masalan, chiqindilarni kamaytirish, energiya tejaydigan yoritish).

Logistika va operatsiyalar

- Transport va turar joy: sportchilar, mansabdar shaxslar va tomoshabinlar uchun transportni tashkil qiling va qulay va qulay turar joylarni ta'minlang.

- Texnologiya integratsiyasi: jadvallarni, ro'yxatdan o'tishni va logistikani kuzatish uchun tadbirlarni boshqarishning Markaziy tizimini joriy etish. Haqiqiy vaqtida yangilanishlar uchun kuchli IT-quvvatlash mavjudligiga ishonch hosil qiling.

- Uskunalar va materiallar: sport anjomlari, tabelalar va reklama materiallarini o'z vaqtida yetkazib berishni ta'minlash. Tadbir ob'ektlarini o'rnatish va texnik xizmat ko'rsatishni tashkil qiling.

Marketing va reklama

- Brendlash va aloqa: kuchli tadbir brendini ishlab chiqing va turli kanallar (ijtimoiy tarmoqlar, veb-saytlar, televidenie va boshqalar) orqali muloqot qiling.) hayajon hosil qilish uchun.

- Chiptalar va tomoshabinlarni jalb qilish: oson va qulay chiptalar tizimini yaratting. Tomoshabinlarni jalb qilish va tadbirni kutish uchun rag'batlantirishni taklif qiling.

- Jamoatchilik bilan aloqalar: tadbirni jamoatchilik e'tiborida ushlab turish va global e'tiborni jalb qilish uchun media hamkorlik aloqalarini o'rnatish va matbuot anjumanlarini tashkil etish.

Ko'ngillilar va xodimlarni boshqarish

- Ishga qabul qilish va tayyorlash: yollash va tadbir davomida turli vazifalarni qo'yish mumkin ko'ngillilar va xodimlar bag'ishlangan jamoasi o'rgatish, mijozlarga xizmat uchun ro'yxatdan.

- Rag'batlantirish: ko'ngillilarni rag'batlantirish uchun ba'zi tadbirlarga bepul kirish yoki oziq-ovqat vaucherlari kabi imtiyozlarni taklif eting.

- Aloqa kanallari: tadbir davomida tezkor qaror qabul qilish uchun barcha ko'ngillilar va xodimlarning aniq aloqa liniyasiga ega bo'lishini ta'minlash.

Sportchilarni Boshqarish

- Rejalarashtirish va muvofiqlashtirish: sportchilarning ishlashi va ta'sirini maksimal darajada oshirish uchun musobaqa jadvallarini, mashg'ulot vaqtlarini va media-mashg'ulotlarni muvofiqlashtirish.

- Salomatlik va Salomatlik: sportchilarning farovonligini ta'minlash uchun etarli tibbiy muassasalar, doping nazorati va fizioterapiya xizmatlarini ko'rsatish.

- VIP xizmatlar: yuqori profili sportchilar uchun maxsus davolash taklif, shu jumladan, transport, turar joy, va xavfsizlik.

Tadbirdan Keyingi Baholash

- Fikr-mulohazalar to'plami: tadbirdan so'ng ishtirokchilar, xodimlar va tomoshabinlarning fikr-mulohazalarini to'plab, nima yaxshi ishlaganini va nimani yaxshilash mumkinligini baholang.

- Barqarorlik va meros: tadbir uchun ishlab chiqilgan infratuzilma va inshootlar kelajakda jamiyat va sport rivojiga foyda keltirishini ta'minlash.

- Moliyaviy hisobot: tadbirning rentabelligi va muvaffaqiyatini baholash uchun keng qamrovli moliyaviy hisobotni tuzing.

Doimiy takomillashtirish va kasbiy rivojlanish

- O'tgan voqealardan saboq oling: kelajakdagi rejalarashtirishni yaxshilash uchun oldingi voqealarning kuchli va zaif tomonlarini tahlil qiling.

- Trening va rivojlanish: tashkiliy jamoani tadbirlarni boshqarish, texnologiyalar va sport ma'muriyatidagi so'nggi tendentsiyalar bilan yangilab turing.

Ushbu tavsiyalarga amal qilgan holda, tashkilotchilar samarali boshqaruv amaliyoti va kuchli operatsion poydevordan foydalangan holda keng ko'lamli sport tadbirini muammosiz va muvaffaqiyatli o'tkazishlari mumkin.

Keng ko'lamli sport tadbirlarini tashkil etishdagi eng katta muammolardan biri bu bunday murakkab operatsiyalarning oldindan aytib bo'lmaydiganligi bilan shug'ullanishdir. Hatto eng yaxshi rejalarashtirish bilan ham ob-havo sharoiti, baxtsiz hodisalar yoki so'nggi daqiqalardagi o'zgarishlar kabi tashqi omillar asoratlarni keltirib chiqarishi mumkin. Dinamik boshqaruv tizimlarining integratsiyasi Real vaqt rejimida muammolarni hal qilishga imkon beradi, ammo tadbir tashkilotchilari kutilmagan holatlarga moslashishi va tayyor bo'lishi juda muhimdir.

Xulosha:

Keng ko'lamli sport tadbirlarini tashkil etish nafaqat moddiy-texnik rejalarashtirishni talab qiladi; resurslarni taqsimlash, manfaatdor tomonlarni boshqarish va inqirozni boshqarish bo'yicha strategik yondashuvni talab qiladi. Tadbirni muvaffaqiyatli tashkil etishning kaliti rejalarashtirishdan tortib tadbirdan keyingi tahlilgacha bo'lgan tadbirning barcha jihatlarini birlashtirgan boshqaruv tizimlarini o'zlashtirishdan iborat.

Tadbirlarni boshqarishning zamonaviy vositalaridan foydalanish, aniq aloqa kanallarini yaratish va inqirozni boshqarish protokollariga ega bo'lish bunday

tadbirlarning muvaffaqiyatini ta'minlash uchun juda muhimdir. Bundan tashqari, bulutli platformalar va mobil ilovalar kabi yangi texnologiyalarni qo'llash tadbirlarni tashkil etish samaradorligini sezilarli darajada oshirishi mumkin.

Adabiyotlar.

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегияси тўғрисида»ги Фармони. «Халқ сўзи» Г./ 08.02.2017 й. №28 (6722).
2. Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлисга Мурожаатномаси. «Халқ сўзи» Г./ 23.12.2017.
3. Спортни янада оммалаштириш, маҳоратли мураббий ва спортчиларни тайёрлаш масалалари мухокама қилинди. «Халқ сўзи» Г./ 01.11.2017.
4. Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони “Маданият ва спорт соҳасида бошқарув тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида” 2017 йил 15 феврал, ПФ-4956-сон. «Халқ сўзи» Г./ 17.02.2017. №35 (6729).
5. Ўзбекистон Республикасида жисмоний тарбия ва спортни янада такомиллаштириш ва оммалаштириш чора-тадбирлари тўғрисидаги Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони, 24.01.2020 йилдаги ПФ-5924-сон